

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/216/2016
Identifikačné číslo spisu:	3814201422
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:3814201422.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne V. A., bývajúcej v X., A. XXX/X, zastúpenej advokátkou JUDr. Ninou Matis, PhD., so sídlom v Prievidzi, Hviezdoslavova 3, proti žalovanému V. U., bývajúcemu v X., Q. X/X, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom v Trenčíne, Piaristická 46, o neplatnosť darovacej zmluvy a iné, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp.zn. 8C/16/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. júna 2016 sp. zn. 5Co/802/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni priznáva náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza rozsudkom z 29. júna 2015, č. k. 8C/16/2014-123 rozhodol nasledovne: I. Určil, že darovacia zmluva uzavretá dňa 13.8.2013 žalobkyňou ako darcom a žalovaným ako obdarovaným, ktorej predmetom bol prevod spoluvlastníckeho podielu navrhovateľky vo veľkosti 1 k bytu číslo 5 vo vchode číslo 3, na druhom poschodí bytového domu (obytnej budovy) so súpisným číslom 20134, ktorý je postavený na pozemku parcela CKN číslo 94 o výmere 1630 m2 zastavané plochy a nádvoria v katastrálnom území X. spolu so spoluvlastníckym podielom 620/29626 k spoločným častiam a k spoločným zariadeniam tohto bytového domu a k pozemku parcela CKN číslo 94 o výmere 1630 m2 zastavané plochy a nádvoria, ktorej vklad bol povolený rozhodnutím pod číslom V 553/13 zo dňa 4.4.2013 je neplatná. II. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 8 000 eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. III. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. IV. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť Okresnému súdu Prievidza súdny poplatok za návrh sčasti o zaplatenie 8 000 eur vo výške 480 eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť Okresnému súdu Prievidza súdny poplatok za návrh sčasti o určenie neplatnosti darovacej zmluvy vo výške 99,50 eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. VI. O náhrade trov konania strán sporu a štátu uviedol, že bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Žalobkyňa sa pôvodne domáhala voči žalovanému zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k súboru

vecí a dlhov, ktoré mali strany konania nadobudnúť počas spolužitia v partnerskom vzťahu. Po zmene žaloby sa ďalej domáhala určenia, že darovacia zmluva uvedená vyššie, je neplatná a žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 8 000 eur ako rozdiel sumy 15 000 eur, ktoré mu ona vložila na účet a sumy 7 000 eur, ktorou žalovaný splatil časť dlhu žalobkyne voči tretej osobe. Súd mal preukázať, že žalobkyňa a žalovaný uzatvorili dňa 13.2.2013 darovaciu zmluvu a z tej bolo zrejmé, že dôvodom jej uzavretia nebolo darovanie (ako bezodplatný prevod), ale vôľa oboch účastníkov zmluvy usporiadať si vzťahy zo vzájomného spolužitia a z očakávania jeho pokračovania osobitne s tým, že žalovaný prispel finančne sumou 7000 € na dlh žalobkyne vzniknutý v súvislosti s nadobudnutím bytu. Súd tento právny úkon posúdil ako neplatný, ktorým účastníci zmluvy zastierali (§ 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka) skutočný úkon spočívajúci v tom, že si ním spoločne upravujú majetkové spolužitie a vyjadria ním spoločné splatenie dlhu žalobkyne vzniknutého pri nadobudnutí bytu. Žalobkyňa nadobudla byt do svojho výlučného vlastníctva, s vedomím žalovaného, s ktorým v tom čase tvorila spoločnú domácnosť a obaja okrem právnych úkonov demonštrovali svoju vôľu spoločne nadobudnúť byt. Preto zastretý právny úkon (darovacia zmluva) nezodpovedá skutočnej vôli účastníkov vytvoriť majetkové spoločenstvo nielen vo vzťahu k aktívam - bytu, ale aj vo vzťahu k pasívam ich majetkového spoločenstva - dlhu. Žalobkyňa z uvedeného dôvodu mala na danom určení naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c/ OSP. Žalobe v časti o zaplatenie 8 000 eur z dôvodu bezdôvodného obohatenia žalovaného podľa § 451 ods. 2 OSP vyhovel.

2. Okresný súd Prievidza uznesením z 3. júla 2015, č. k. 8C/16/2014-135 rozsudok Okresného súdu Prievidza zo dňa 29.6.2015, č. k. 8C/16/2014-123 opravil tak, že nesprávne slovné spojenie v prvom odseku výroku rozhodnutia „uzavretá dňa 13.8.2013“ a nesprávne slovné spojenie „zo dňa 13.2.2013“ na piatej strane v druhom odseku odôvodnenia rozsudku sa v oboch prípadoch nahrádza správnym spojením „zo dňa 12.2.2013.“

3. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 29. júna 2016 sp. zn. 5Co/802/2015 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s jeho opravným uznesením v napadnutej časti (výroky I., II., IV. a V.) potvrdil podľa § 219 ods. 2 OSP.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolateľ poukázal na pochybenie súdov, keď považovali žalovaného za spolusimulanta, ktorý mal spoločne so žalobkyňou predstierať uzavretie právneho úkonu v podobe darovacej zmluvy. Súd však podľa neho nepreukázal, ani sa na okolnosť vedomosti žalovaného, či považoval právny úkon na nezastretý, dôkazne nezameral. Namietal, že absentuje „spoľahlivé zistenie vôle všetkých účastníkov právneho úkonu“, preto je právny záver súdu o neplatnosti právneho úkonu a simulácii predčasný, rozhodnutie považoval za arbitrárne. Mal za to, že súd zastúpil žalobkyňu pri povinnosti znášať dôkazné bremeno pri preukazovaní nedostatku vážnej vôle žalovaného uzatvoriť darovaciu zmluvu a neprihliadol na okolnosť darovania ako prejav vďaky za bezodplatné majetkové plnenie obdarovaného v prospech darcu v minulosti. Uviedol, že súdy sa pri svojom rozhodovaní odklonili od rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 12/2012, v ktorom bolo vyslovené, že „je úlohou súdu pri otázke zisťovania a spoľahlivého preukazovania simulácie právnych úkonov zaoberať sa aj otázkou, či všetky strany viacstranného právneho úkonu ho súčasne považovali vo všetkých ohľadoch za zastretý. Ak nie je preukázaná táto zhoda, tak nie je naplnený záver, že ani jedna strana nesledovala tým právnym úkonom práve taký právny následok, ktorý obvykle zastretý právny úkon má mať. Práve toto súd podľa dovolateľa nijako nezistil a ani nepreukázal, a bez takéhoto spoľahlivého zistenia vôle všetkých účastníkov posudzovaného právneho úkonu je záver o jeho neplatnosti a simulácii predčasný.“. V doplnení poukázal na závery rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/429/2014 týkajúcej sa okolnosti posudzovania dissimulácie právneho úkonu kde sa uvádza, „že pre spochybnenie vážnosti účastníka právneho úkonu nepostačuje subjektívne presvedčenie konajúceho subjektu, že sú tu okolnosti, z ktorých je zrejmé, že jeho vôľa nebola vážna, ale existencia takých okolností, z ktorých druhá strana musela rozpoznať, že vôľa konajúceho nie je vážna“.

5. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu ho žiadala zamietnuť ako nedôvodné.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C.s.p.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

10. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t.j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

10.1. Podmienky prípustnosti dovolania sa delia na objektívne: a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania a na subjektívne, t.j. osoba oprávnená podať dovolanie. (Ficová a kol. Občianske procesné právo. Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str.344).

10.2. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne v ustanoveniach § 420 až 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

10.3. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovolaním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§428) žalovaný napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie.

10.4. Toto dovolanie žalovaného posúdil dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods.1 CSP) a dospel k záveru, že dovolací dôvod, ktorý žalovaný uplatnil treba posúdiť podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo

alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že ide o právnu otázku (tak hmotnoprávnou, ako aj procesnoprávnou) a odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

12. Žalovaný v dovolaní namietal, že odvolací súd dospel vo svojom rozhodnutí k nesprávnym právnym záverom o neplatnosti právneho úkonu - darovacej zmluvy pre jej simuláciu (keď potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne). Dôvodil, že v rozpore s ustálenou praxou neskúmal odvolací súd jeho vôľu neuzavrieť darovaciu zmluvu, a uzavrieť zastretý právny úkon. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa odvolací súd odklonil označil rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Cdo/12/2012 zo dňa 14.11.2012, z ktorého odôvodnenia vyplýva nasledovné: „ak ide o neplatnosť zloženého právneho úkonu (pozostávajúceho z viacerých jednostranných právnych úkonov), alebo ide o viacstranný právny úkon, na ktorom participuje viacero subjektov (napr. zmluvu, dohodu a pod.) pre nedostatok vážnosti vôle jeho strán možno o simulácii uvažovať len v prípade, že vôľu uzavrieť takýto úkon (napr. simulovanú zmluvu, či inú dohodu) nemá žiadna zo strán“ a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Cdo/429/2014 zo dňa 31.5.2016, podľa ktorého: „Pri posudzovaní vážnosti vôle pritom treba vychádzať predovšetkým z princípu právnej istoty a princípu ochrany dobrej viery účastníka zmluvného vzťahu. Princíp právnej istoty vyžaduje, aby sa pochybnosti o vážnosti vôle konajúceho, ktorý konal len na „oko“ teda úkon nemienil vážne, pričítali na ťarchu konajúceho v prospech platnosti úkonu. Princíp ochrany dobrej viery adresáta právneho úkonu potom poskytuje ochranu druhého účastníka právneho úkonu, za predpokladu, že mu nemohlo byť subjektívne alebo z objektívnych okolností, za ktorých bol úkon urobený, známe, že právny úkon nie je mienený vážne.“

13. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu je zjavné, že súdy postupovali podľa vyššie uvedenej judikatúry. V rozhodnutiach označených žalovaným súdy posudzovali právnu otázku týkajúcu sa potreby preukázania vôle simulovať právny úkon všetkých jeho účastníkov. Oba súdy nižších inštancií skúmali vôľu oboch účastníkov právneho úkonu a dospeli k záveru, že darovacou zmluvou bol zastretý skutočný úkon spočívajúci v tom, že chceli upraviť svoje majetkové spolužitie.

14. K odklonu od tejto ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v danom prípade nedošlo (§421 ods.1 písm. a /CSP). Dovolací súd dovolanie ako smerujúce proti rozhodnutiu, preto ktorému nie je prípustné, odmietol (§447 písm. c/ CSP).

15. Ostatné námietky dovolateľa spočívajúce v tom, že pri inom (podľa dovolateľa náležitejšom a úplnejšom) zistení rozhodujúcich skutkových okolností odvolacím súdom by právne závery, na ktorých spočíva napadnuté rozhodnutie, boli odlišné; že hodnotenie dôkazov bolo zo strany súdu selektívne, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a § 432 ods. 2 CSP. Dovolací súd so zreteľom na toto ustanovenie nemôže pri posudzovaní prípustnosti dovolania posudzovať správnosť skutkových zistení odvolacieho súdu, spôsob vykonávania jednotlivých dôkazov alebo výsledok ich hodnotenia premietajúci sa do skutkových zistení odvolacieho súdu.

16. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.